

Opgave 2 Blackbox-democratie

De Black Box Democratie is een boek van Dilara Bilgiç. Het is een uitwerking van haar profielwerkstuk, waarmee ze in 2020 haar middelbare school afrondde.

Volgens Bilgiç is het een probleem dat een groot deel van de bevolking ontevreden is over de politiek en dat het vertrouwen in politici afneemt. Dat probleem ontstaat volgens haar doordat we in een diploma-democratie leven: er wordt wel naar hoogopgeleiden geluisterd maar veel minder naar laagopgeleiden.

Bilgiç wil dit probleem van de diploma-democratie oplossen door burgers directe inspraak te geven bij politieke besluitvorming.

John Stuart Mill zou het eens zijn met Bilgiç dat burgers bij de politieke besluitvorming moeten worden betrokken.

1p 10 Geef aan waarom de kwaliteit van beslissingen volgens Mill groter wordt wanneer er meer burgers bij betrokken zijn.

Mill is voorstander van universeel stemrecht, maar onder voorwaarden.

1p 11 Leg met Mills opvatting over stemrecht uit of een diploma-democratie volgens Mill een probleem zou zijn.

In tegenstelling tot Mill is het volgens Schumpeter geen goed idee om burgers directe inspraak te geven bij politieke besluitvorming. Burgers zijn als het om politiek gaat minder rationeel dan in hun dagelijks leven.

3p 12 Geef een van de redenen voor deze opvatting van Schumpeter. Leg vervolgens uit wat het verband is tussen Mills mensbeeld en zijn ontplooiingsliberalisme. Beargumenteer tot slot met een afweging van deze twee opvattingen van Schumpeter en Mill of je voor directe inspraak van burgers bij politieke besluitvorming bent.

Een gevaar van democratie is volgens Bilgiç dat burgers kunnen gaan stemmen op partijen die de democratie willen afschaffen. Ze citeert journalist Michiko Kakutani:

tekst 3

Als burgers niet de moeite nemen zich basaal te informeren over de kwesties die van invloed zijn op hun leven, geven ze de controle over deze kwesties uit handen, of ze willen of niet. En (...) riskeren ze dat onwetende demagogen hun democratie in gijzeling nemen, of dat democratische instellingen, langs een iets kalmere, geleidelijkere route, verworden tot een autoritaire technocratie.

bron: Kakutani - Het einde van de waarheid - 2018

Kakutani pleit daarom voor een verbod op politieke partijen die de democratie willen afschaffen. Zo'n verbod leidt tot de paradox van de bescherming van vrijheid en gelijkheid.

1p 13 Leg deze paradox uit met tekst 3.

Bilgiç is geen voorstander van zo'n verbod. Ze wil wel voorkomen dat de term democratie misbruikt kan worden. Daarom geeft ze een definitie van 'democratie' voordat ze haar ideale democratie verder uitwerkt:

tekst 4

Democratie betekent de regering van het volk.

Deze regering van het volk kan op verscheidene manieren tot stand komen, afhankelijk van wat men verstaat onder 'regeren' en onder 'volk', en van de mate waarin men het volk bij de regering van de samenleving wenst te betrekken. (...) 'Volk' betekent in dit boek 'alle stemgerechtigde Nederlanders'.

Het volk is kortom aan de macht in een democratie. Dit houdt, uitgaande van deze definitie, het volgende in: hoe minder zeggenschap 'het volk' heeft én hoe meer de macht berust bij een kleine groep mensen, hoe minder er sprake is van een democratie.

bron: Bilgiç - De Black Box Democratie - 2020

Bilgiç maakt in tekst 4 een begripsanalyse van 'democratie' door een definitie te geven, een vooronderstelling bij deze definitie te noemen en een implicatie van de definitie te noemen.

3p 14 Geef een begripsanalyse van 'democratie' met een **andere** definitie, een **andere** vooronderstelling en een **andere** implicatie dan in tekst 4.

Volgens Bilgiç gaat politiek op dit moment te veel om winnen of verliezen en te weinig om leren van gemaakte fouten. Ze noemt haar ideale democratie een blackbox-democratie: zoals je uit de black box van een gecrasht vliegtuig kunt leren wat er is misgegaan, zo kunnen ook politici leren van fouten en werken aan een betere toekomst.

Bilgiç wil in de blackbox-democratie het huidige systeem van politieke partijen afschaffen. In plaats daarvan staan bij verkiezingen beleidsdomeinen centraal, zoals onderwijs, vrijheid en klimaat. Bij de verkiezingen stemt het volk niet op partijen. De politici die met de beleidsdomeinen aan de slag moeten gaan, worden geselecteerd door loting uit een groep experts die beleidsvoorstellen maken. Dit beleid wordt uitgevoerd door het kabinet. Maar het is de Volkskamer, die bestaat uit mensen die ook door loting zijn gekozen uit alle stemgerechtigde Nederlanders, die bepaalt welk beleid en welke wetten worden aangenomen en worden uitgevoerd. Dat gebeurt als volgt:

tekst 5

Als een beleidsvoorstel eenmaal is opgesteld, gaat het naar de Volkskamer (VK): de VK neemt het voorstel in overweging, bestudeert de verschillende argumenten die ervoor en ertegen pleiten, en bespreekt die tijdens de zittingen. Tijdens deze zittingen mogen de VK-leden geen blijk geven van hun eigen standpunten, om zo partijvorming te voorkomen: het gaat erom het beleidsvoorstel op een kritische manier te analyseren en louter de argumenten voor en tegen te belichten. Dit gebeurt volgens de methode van het socratische gesprek.

bron: Bilgiç - De Black Box Democratie - 2020

Bilgiç ontleent haar ideale democratie – waarin alle burgers inspraak hebben – onder anderen aan Robert Dahl. Volgens Dahl heeft democratie verschillende voordelen boven andere staatsvormen.

- 2p 15 Beargumenteer met twee van deze voordelen of de blackbox-democratie van Bilgiç wenselijker is dan niet-democratische staatsvormen.

Er zijn overeenkomsten tussen het deliberatieve model van democratie en de blackbox-democratie.

Volgens voorstanders van het deliberatieve model heeft stemmen in een democratie een aantal nadelen.

- 2p 16 Leg met de begrippen ‘minderheid’ en ‘legitimiteit’ uit dat **twee** van deze nadelen in tekst 5 worden opgelost.

De voorstanders van het deliberatieve model willen instemming op een andere manier organiseren dan alleen door het uitbrengen van een stem.

- 1p 17 Leg met tekst 5 een voordeel uit van het organiseren van instemming volgens het deliberatieve model.

Bilgiç werd geboren in Turkije, waar zij met haar Koerdische familie tot een culturele minderheid behoorde. Toen conflicten in de Turkse politiek zich verplaatsten naar de maatschappij, zag de familie van Bilgiç zich genoodzaakt naar Nederland te vluchten. In Bilgiç’ ervaring kan de politiek grote invloed hebben op het leven van burgers. Daarom moeten in haar ideale democratie alle burgers invloed kunnen uitoefenen op politieke besluiten.

John Rawls gaat uit van het ‘feit van redelijk pluralisme’. Alleen politieke autonomie kan er volgens hem voor zorgen dat verschillende culturele groepen democratisch met elkaar kunnen samenleven.

- 3p 18 Geef aan wat het ‘feit van redelijk pluralisme’ inhoudt.
Leg vervolgens hiermee uit dat politieke autonomie volgens Rawls een mogelijkhedenvoorwaarde is voor overlappende consensus.
Beargumenteer tot slot of overlappende consensus volgens jou noodzakelijk is voor Bilgiç’ ideale democratie.